

Hasta/Yaralı Taşıma Teknikleri

KONU BAŞLIKLARI

- Giriş
- Hasta/Yaralı Taşımada Genel Kurallar
- Beden Mekaniği İlkeleri
- Hasta/Yaralı Taşıma Teknikleri

GİRİŞ

İlk yardımda hastaya acil müdahalenin yapılmasının ardından hastanın/yaralının güvenli bir yere veya sağlık kurumuna taşınması gerekmektedir. Hasta ve yaralının uygun taşıma yöntemi ile taşınması ilk yardım ekibinin sorumluluğundadır. Yanlış yöntemle taşıma hastada geri dönüşü mümkün olmayan olumsuz sonuçlara yol açabilir.

Farklı durumlarda farklı taşıma yöntemleri kullanılır. Hangi durumda hangi yöntemin kullanılacağı hastanın bilinç durumuna, kazanın yerine, hastanın pozisyonuna, kaç kişi ile taşınacağına, taşıyıcıların olanaklarına göre belirlenir. Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın hastanın yaşamına zarar verebilecek faktörlerin en aza indirilmiş olduğundan emin olunmalıdır.

HASTA/YARALI TAŞIMADA GENEL KURALLAR

- Zorunlu bir durum yoksa hasta ya da yaralı yerinden kımıldatılmamalıdır.
- Taşınacak kişiye olabildiğince yakın mesafede olunmalıdır.
- Hasta/yaralının başı her zaman düz tutulmalıdır.
- Kalkarken ağırlık kalça kaslarına verilmelidir.
- Yavaş ve düzgün adımlarla yürünmelidir.
- Omuzlar, leğen kemiği ve omurilik aynı hizada tutulmalıdır.
- Yön değiştirirken ani hareketten kaçınılmalıdır.

HASTA/YARALI TAŞIMADA GENEL KURALLAR

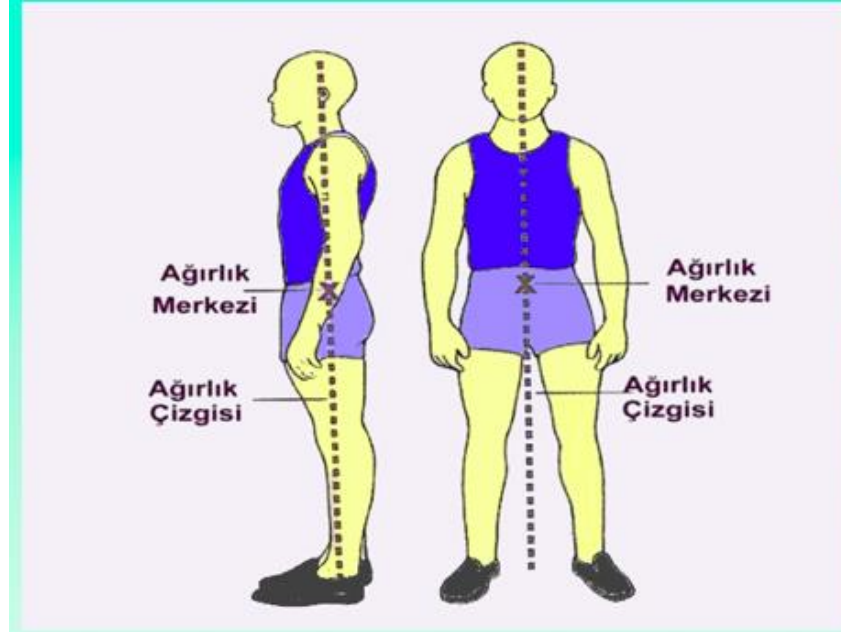
- Hasta/yaralı mümkün olduğunca az hareket ettirilmeli ve baş-boyun-gövde eksenini esas alınarak en az 6 destek noktasından kavranmalıdır.
- Hasta/yaralı taşınması ekip işidir, bu ekip için tüm hareketleri yönlendirecek sorumlu bir kişi olmalıdır.
- Bütün ilk yardım uygulamalarında olduğu gibi, hasta ya da yaralı taşınması sırasında ilk yardımcı kendi sağlığını ön planda tutmalı, kendini riske atmamalıdır.
- Hasta/yaralı beden mekaniği ilkelerine dikkat edilerek ve yerden destek alınarak taşınmalıdır.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

“Beden mekaniği”, geniş bir kavram olup hareket ederken, yük kaldırırken ve eğilirken; ayakta durma, oturma ve yatma pozisyonlarındayken ve günlük yaşamın tüm etkinliklerini yerine getirirken bireyin, kas, iskelet ve sinir sistemlerinin düzenli bir şekilde bir arada çalışması anlamına gelir. Hasta/yaralı taşıma sırasında, gerekli araç gerecin taşınmasının yanı sıra, hastanın kaldırılması ya da çevrilmesi gibi işlevlerde de beden mekaniği sıklıkla kullanılacaktır. Eğilme, kalkma ya da kaldırma hareketleri sırasında ayak tabanları açılarak, dizler bükülmeli ve bel, sırt, boyun kaslarına ağırlık yüklemekten bütün kuvvet kalça ve bacaklardaki geniş kaslara verilmelidir. Hasta taşıma sırasında beden mekaniklerinin bilinmesi gerekir.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

Beden mekaniği ilkelerini anlamak için ağırlık merkezinin tanımlanması gerekir. İnsanda ağırlık merkezi, pelvis içinde lomber omur hizasındadır. Ağırlık merkezinden taban yüzeyine dikey doğrultuda geçen çizgi ağırlık çizgisidir. İnsanda yukarıdan aşağıya doğru- servikal ve lomber omurlar, patellaların ortasından ayak bileklerinin önüne doğru inen çizgidir.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

Hasta/yaralı taşıma sırasında, taşınan yük çok fazla olmasa bile yanlış tekniklerin kullanılması nedeniyle, taşıyıcıların her zaman kas ve eklemlerini incitme olasılıkları vardır. Bu nedenlerle beden mekaniği ilkeleri bilinmeli taşıyıcılar taşıma sırasında hasta/yaralının incinme olasılığı olduğu unutulmamalıdır.

Beden mekaniği ilkeleri şunlardır:

- Bir cismin dengede kalması, bir cismin orta noktasında bulunan ağırlık merkezi ile ilgilidir.
- Bir cismin taban yüzeyi genişledikçe ağırlık merkezi cismin orta noktasına yaklaşacağından dengede kalması kolaylaşır. Cismin boyu küçüldükçe ağırlık merkezine yaklaştığı için denge artar.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

- İşe ne kadar yakın çalışılırsa o kadar kolay hareket edilir.
- Boy uzadıkça denge azalır. Bir cismin yüksekliği arttıkça denge azalır. Ağırlık merkezi cismin tabanına yaklaştıkça denge artar. Ağırlık merkezini taban yüzeyinin dışına çıkartmamak için cisme yakın çalışmak gerekir.
- Bir hareket daima yer çekimi kuvvetinden etkilenir. Yer çekimine uygun olarak hareket etme, doğru hareket etme yöntemidir.
- Vücut mekaniğini doğru kullanmak için kaldırılacak cismin ağırlık merkezinin, kaldıran kişinin ağırlık merkezine yakın olması gerekir. Böylece iki ağırlık merkezi arasındaki uzaklık kısalır ve cisim daha rahat kaldırılır.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

- Vücut yüzeyinin küçültülerek, ağırlığın geniş kaslara verilmesi, taban yüzeyinin genişletilmesi, cismin kaldırılmasını kolaylaştırır.
- Bir cismin hareket ettirilmesinde çekme, itme, yuvarlama hareketleri, kaldırmaktan daha sağlıklıdır.
- Çekme hareketinde geniş kaslar kullanılır ve sırtın dik olmasına dikkat edilir.
- Omurga üzerine fazla basınç yüklenmesi sırt ağrılarına neden olur. Bu yüzden mutlaka sırt dik olmalıdır.
- Bir cismin taşınmasında ya da yüksek bir yerden alınmasında ağırlık her iki kola eşit olarak bölünmelidir.

BEDEN MEKANİĞİ İLKELERİ

Hasta/yaralı taşımada ilk yardım ekibinin taşımada kullandıkları tekniklerde kendi pozisyonları kadar yaralının pozisyonu da hayati önem taşımaktadır. Bazı durumlarda hasta/yaralıya taşıma sırasında verilmesi gereken pozisyonlar tabloda belirtilmiştir. Bu pozisyonların bireyi sarsmadan dikkatli bir şekilde verilmesi gerekmektedir.

Hasta/Yaralının Durumuna Göre Hastaya Verilecek Taşıma Pozisyonu

Hasta/yaralının durumu	Hastanın Pozisyonu
Pelvis, omurga, bacak kırığı olan bilinci açık hastalar	Sırtüstü, düz olarak
Baygınlık, şok, taşıma sırasında sunî solunum, kalp masajı yapılacaksa	Bacaklar kaldırılmış sırt üstü, düz olarak
Gebeliğin son dönemlerinde	Sol yatmış durumda
Kafa travması, felç	Düz, baş on derece kaldırılmış durumda
Koma-bilinci kapalı	Yarı yüzüstü güvenli yan pozisyonda
Göğüs ağrısı Göğüs içi kanama Kalp krizi	Yarı oturur durumda
Akciğer ödemi Astım gibi nefes darlığı yaratan durumlarda	Dik oturur durumda
Kol veya bacakta büyük kanama	Sırt üstü yatar durumda kanayan ekstremitte yukarı kaldırılarak

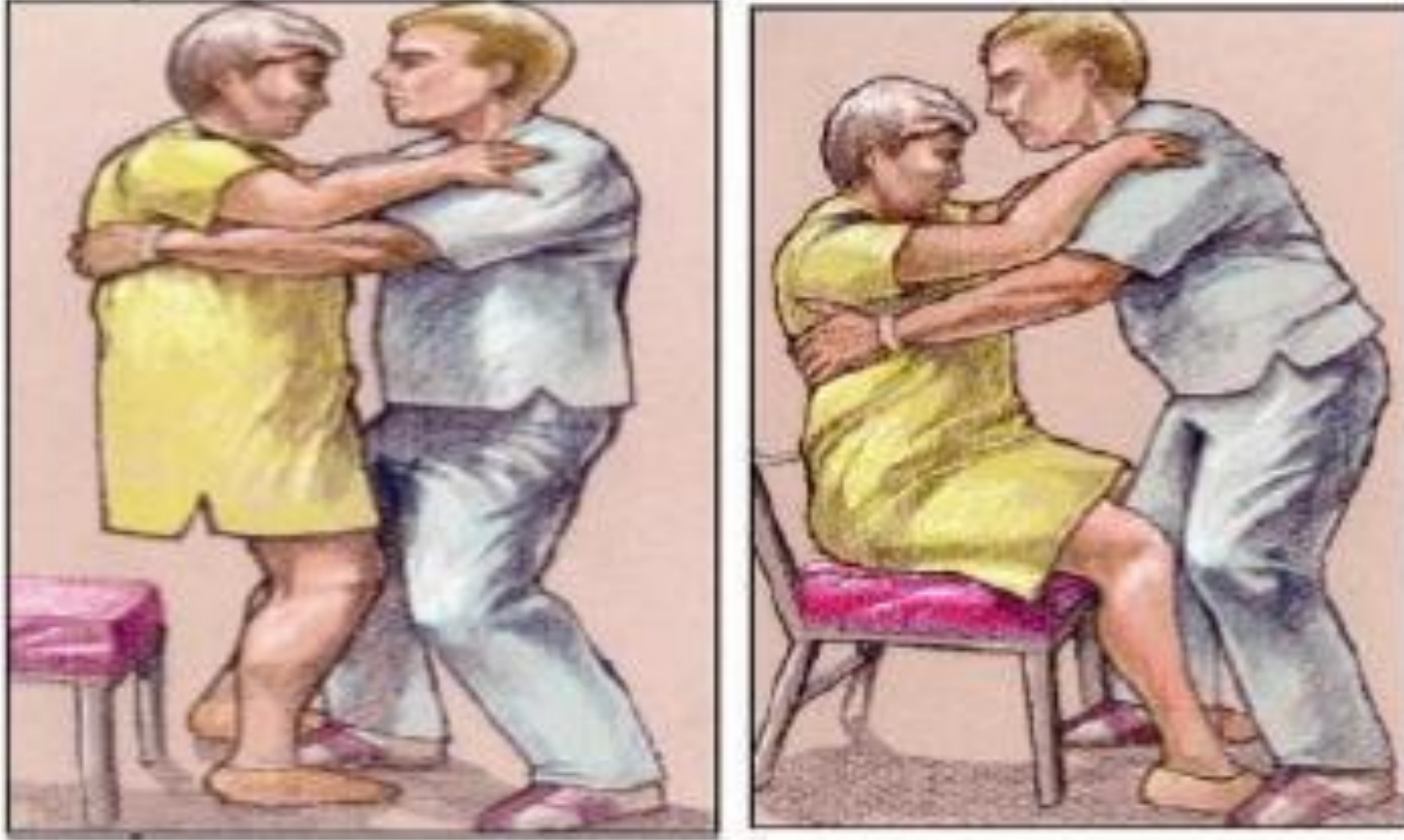
HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - Hasta/yaralının oturtulması ve ayağa kaldırılması

- Hasta/yaralıya bilgi verilir, yatak yükseğe indirilir. Hasta/yaralının koltuk altından tutularak, onun da hastayı kaldıran kişinin omuzlarından destek alması sağlanır, yavaşça kaldırılarak oturtulur. Bacakları yataktan sarkıtılarak terlikleri giydirilir.
- Hasta/yaralıyı kaldıran kişi bir kolu ile hastayı koltuk altından, diğeri ile ön kolundan tutarak, yavaş yavaş ve dikkatle hastayı kaldırır. Önüne bakmaması ve karşıya bakması söylenir.
- Hasta/yaralı yürütülür, yorgunluk belirtileri izlenir ve fazla yormadan yatağına götürülür.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - Hasta/yaralının oturtulması ve ayağa kaldırılması

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

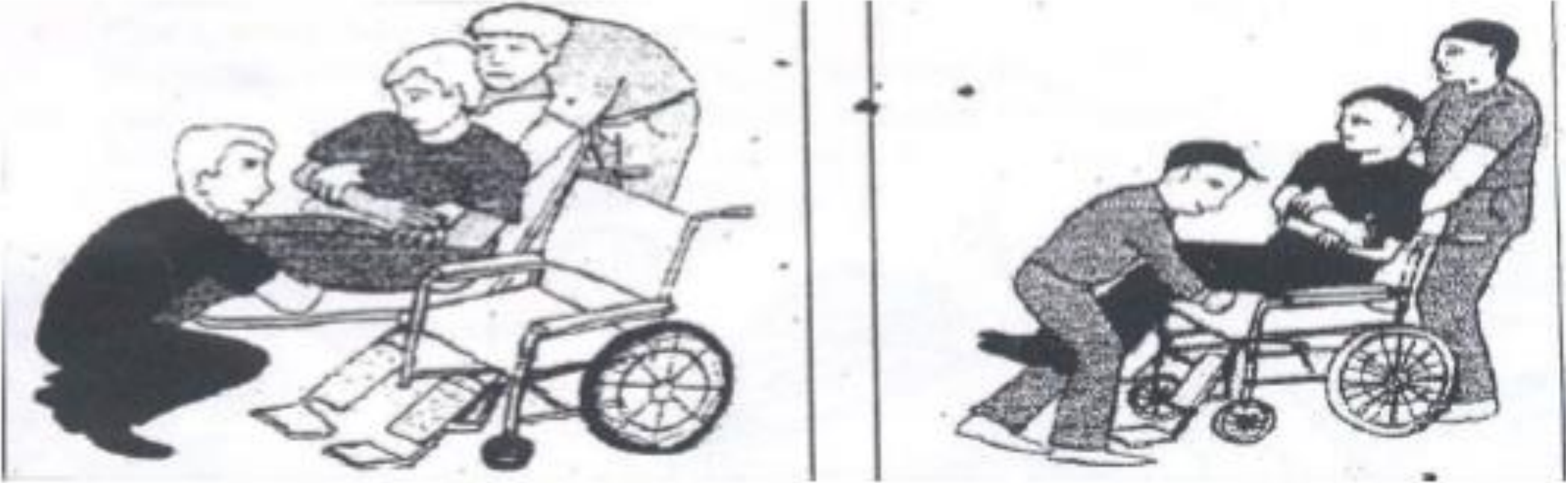
Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - **Tekerlekli sandalyeye oturtma**

Hasta/yaralı yatağından kaldırılır ve tekerlekli sandalyeye alınır, ancak hasta kaldırılmadan önce:

- Tekerlekli sandalye yatağın yakınına getirilir.
- Frenleri sabitleştirilerek hareket etmesi önlenir.
- Tekerlekli sandalyenin ayakları dışa doğru açılır, hasta oturtulduktan sonra ayaklıklar düzeltilir, hastanın ayakları, ayaklıklara yerleştirilir.
- Üşümemesi için üzeri örtülür.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - **Tekerlekli sandalyeye oturtma**

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - Hasta/yaralının yatağından bir başka yatağa veya sedyeye taşınması

Bu taşıma yöntemi genellikle 3 kişi tarafından gerçekleştirilir. Uyulması gereken kurallar şunlardır:

- Sedyeye yatağın ayak ucuna dik gelecek şekilde yerleştirilmelidir, hasta/yaralıyı üç kişi taşımalı, taşıyıcılar boy sırasına göre yatağın kenarında yüzleri hastaya dönük olarak durmalıdır.
- Hasta/yaralının kolları göğsü üzerinde çaprazlanmalıdır. Baş taraftaki kişi bir kolunu hastanın başını destekleyecek şekilde boynu altından geçirerek omuz başını kavrar, diğer kolunu belinin altından geçirilmelidir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Olmayan Taşıma Teknikleri - Hasta/yaralının yatağından bir başka yatağa veya sedyeye taşınması

- Ortada duran kişi bir kolunu, birincinin kolunun yanına, diğerini hasta/yaralının kalçalarının altına yerleştirmelidir. Üçüncü kişi de ikinci kişinin kolunun yanından ve ayak bileklerinden hasta/yaralıyı desteklemelidir. Üçü birlikte aynı anda hasta/yaralıyı yataktan kaldırarak sedyeye yerleştirmelidir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri

Yaralanmalarda genel bir kural olarak yaralının yeri değiştirilmemeli ve dokunulmamalıdır. Ancak olağanüstü bir tehlike söz konusuysa taşıdığı her türlü riske rağmen yaralıyı acil taşıma zorunludur. En kısa sürede yaralılar, güvenli bir yere taşınmalıdır.

Acil taşımada; sürükleme yöntemi, araç içindeki yaralıyı taşıma, sedye ile taşıma, battaniye ile taşıma ve kısa mesafede süratli taşıma yöntemleri kullanılır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sürükleme Yöntemi**

Özellikle, çok kilolu kişilerin taşınmasında, dar, basık ve geçiş güçlüğü olan bir yerden çıkarmalarda herhangi bir yaralanmaya neden olmamak için seçilebilecek bir yöntemdir.

Mümkünse battaniye kullanılmalıdır. Sürüklemeye iki yöntem kullanılabilir;

Ayak bileklerinden tutarak sürükleme:

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sürükleme Yöntemi**

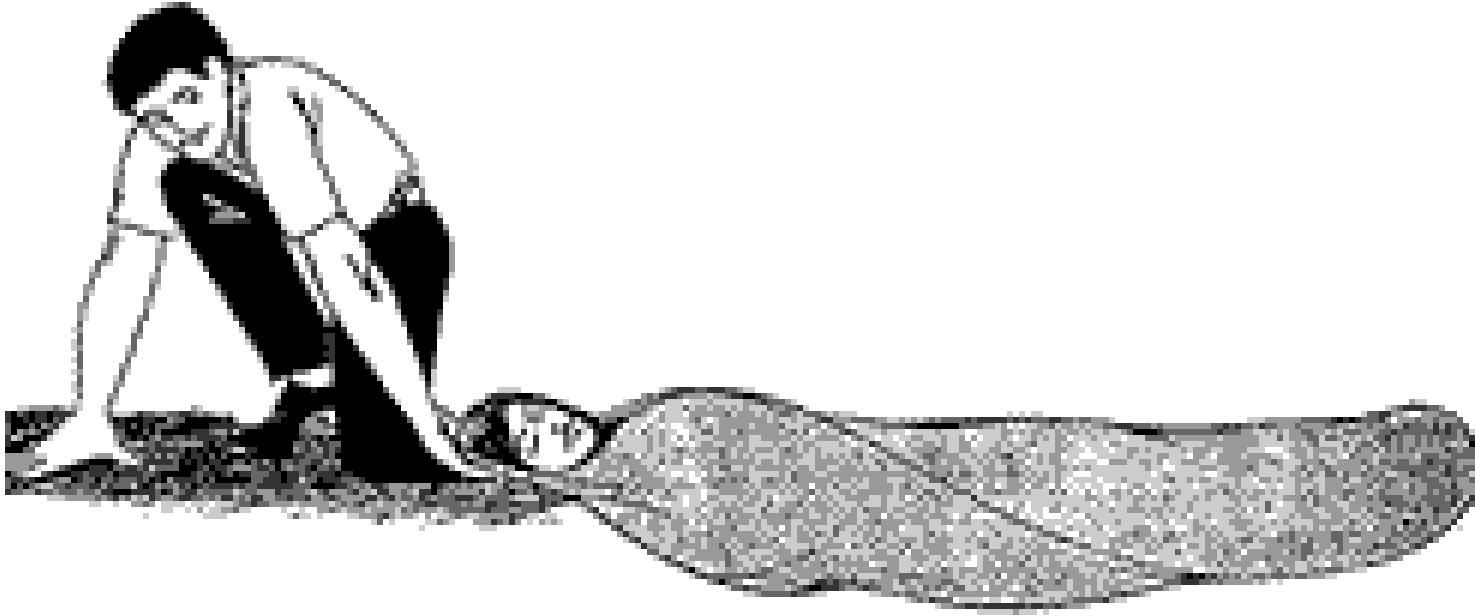
Koltuk altından tutarak sürükleme: Taşıyıcı hasta/yaralının vücudunun üst kısmının ağırlığını omuzları ve kollarının üst kısmı ile destekleyerek taşır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sürükleme Yöntemi**

Battaniye ile sürükleme: Hasta/yaralı battaniyeye yerleştirilerek baş kısmından tutarak sürüklenir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sürükleme Yöntemi**

Boyna asarak sürükleme: Hasta/yaralının iki eli kravat veya bez parçası ile bağlanır. İlk yardımcı /hasta/yaralının iki elini boynuna geçirir, dizleri ve elleri üzerinde emekleyerek yaralıyı çeker.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- Araç içindeki yaralıyı taşıma

Yaralı “Rentek manevrası” kullanılarak taşınır. Kaza geçirmiş yaralı bir kişiyi eğer bir tehlike söz konusu ise omuriliğine zarar vermeden araçtan çıkarma tekniğidir. Bu uygulama, solunum durması, yangın ve patlama tehlikesi gibi olağanüstü durumlarda uygulanır.

- Kaza ortamı değerlendirilir: Patlama, yangın tehlikesi belirlenerek çevre güvenliği sağlanır.
- Hasta/yaralının omuzlarına hafifçe dokunularak ve “İyi misiniz?” diye sorularak bilinç kontrol edilir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- Araç içindeki yaralıyı taşıma

- Hasta/yaralının solunumu göğüs hareketleri izlenerek gözlemlenir.
- Hastanın/yaralının ayaklarının pedala sıkışmadığından emin olunur, emniyet kemeri açılır.
- Hasta/yaralıya yan tarafından yaklaşılr ve bir elle kolu, diğer elle de çenesi kavranarak boynu tespit edilir.
- Baş-boyun-gövde hizasını bozmadan araçtan dışarı çekilir.
- Yaralı dışarı alındıktan sonra yavaşça yere veya sedyeye konur.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Araç içindeki yaralıyı taşıma**

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

Sedye ile taşımada genel kurallar şunlardır:

- Hasta/yaralı battaniye ya da çarşaf gibi malzeme ile sarılır.
- Düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır.
- Başı gidiş yönünde olmalıdır. Sedye daima yatay konumda olmalıdır.
- Öndeki ilk yardımcı sağ, arkadaki ilk yardımcı sol ayağı ile yürümeye başlamalıdır.
- Daima sedye hareketlerini yönlendiren bir sorumlu olmalı ve komut vermelidir.
- Güçlü olan ilk yardımcı, hasta/yaralının baş kısmında olmalıdır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

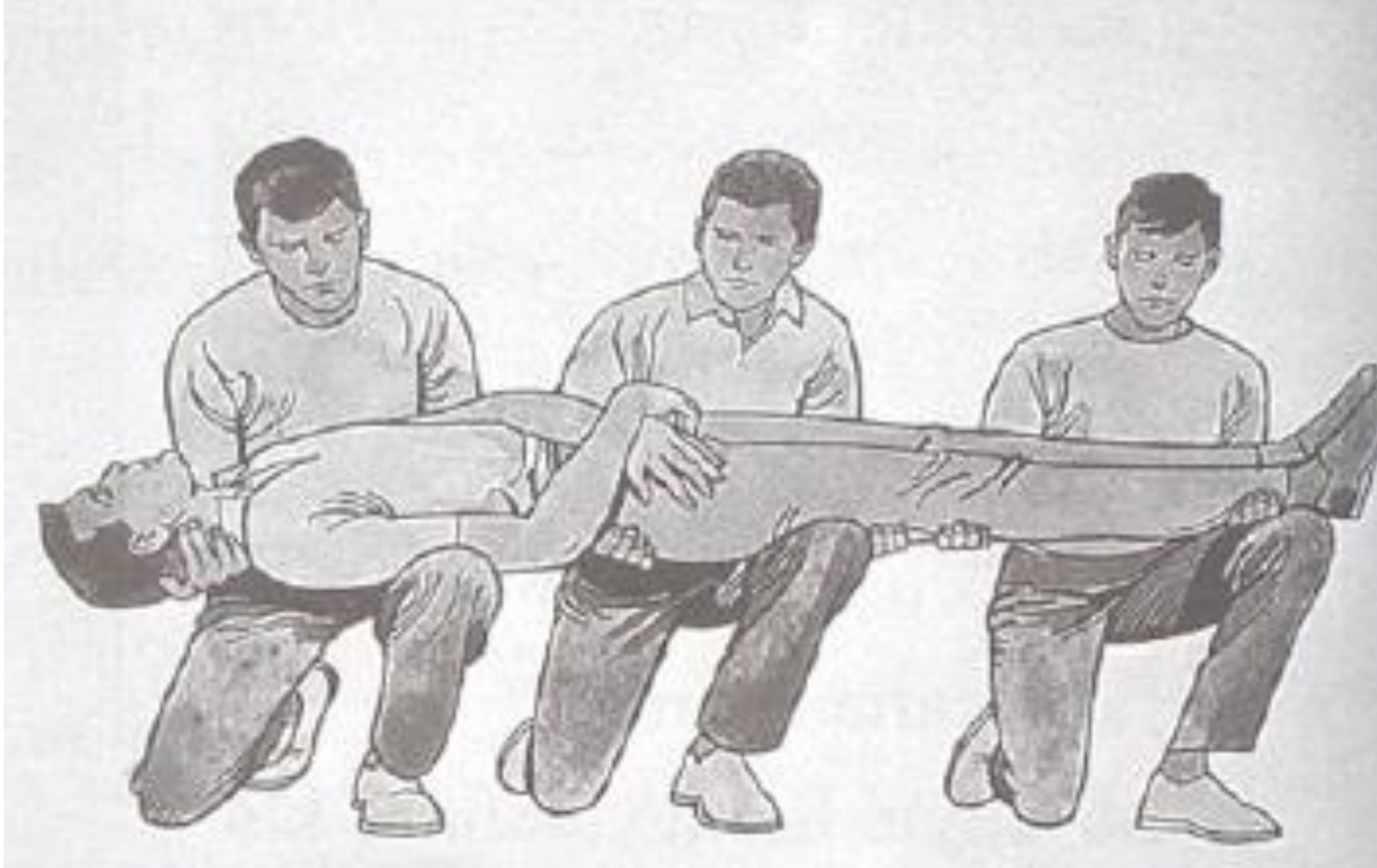
Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

Kaşık Tekniği: Bu teknik, yaralıya sadece bir taraftan ulaşılması durumunda üç kişi tarafından uygulanır. İlk yardımcılar, yaralının tek bir yanında bir dizleri yerde olacak şekilde diz çökerler. Yaralının elleri göğsünde birleştirilir. Birinci ilk yardımcı; baş ve omuzundan, ikinci ilk yardımcı; sırtının alt kısmı ve uyluğundan, üçüncü ilk yardımcı; dizlerinin altından ve bileklerinden kavrar. Daha sonra kendi ellerini yaralının vücudunun altından geçirerek kavrarlar. Başını ve omzunu tutan birinci ilk yardımcının komutu ile tüm ilk yardımcılar aynı anda yaralıyı kaldırarak dizlerinin üzerine koyarlar. Sonra uyumlu bir şekilde ayağa kalkarlar. Aynı anda tek bir hareketle yaralıyı göğüslerine doğru çevirirler ve aynı anda düzgün bir şekilde sedyeye koyarlar.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

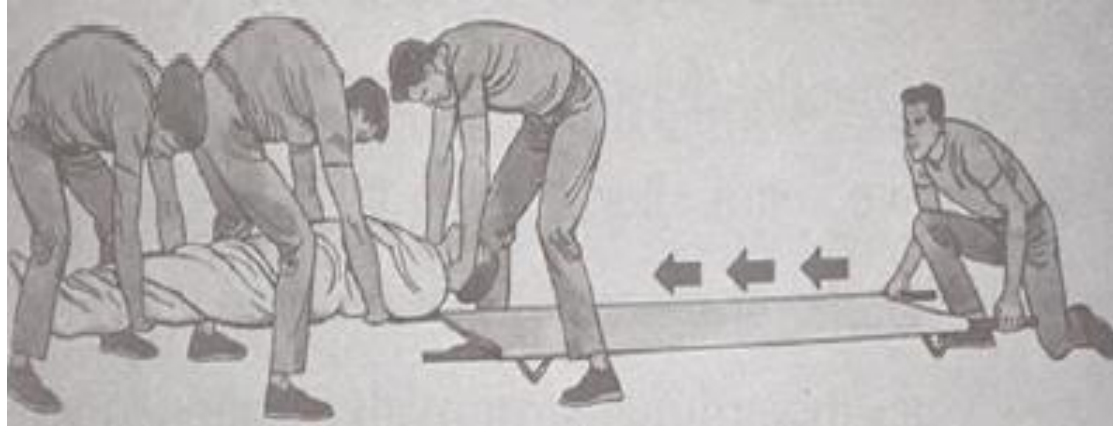
Kaşık Tekniği:

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

Köprü tekniği: Yaralıya iki taraftan ulaşılması durumunda, dört ilk yardımcı tarafından yapılır. İlk yardımcılar bacaklarını açıp yaralının üzerine hafifçe çömelerek yerleşirler. Birinci ilk yardımcı; omuz ve ensesinden, ikinci ilk yardımcı; kalçalarından, üçüncü ilk yardımcı da dizlerinin altından tutar. Birinci ilk yardımcının komutu ile her üç ilk yardımcı hastayı kaldırır. Dördüncü ilk yardımcı, sedyeyi iterek yerleştirir ve yaralı, sedyenin üzerine konulur.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

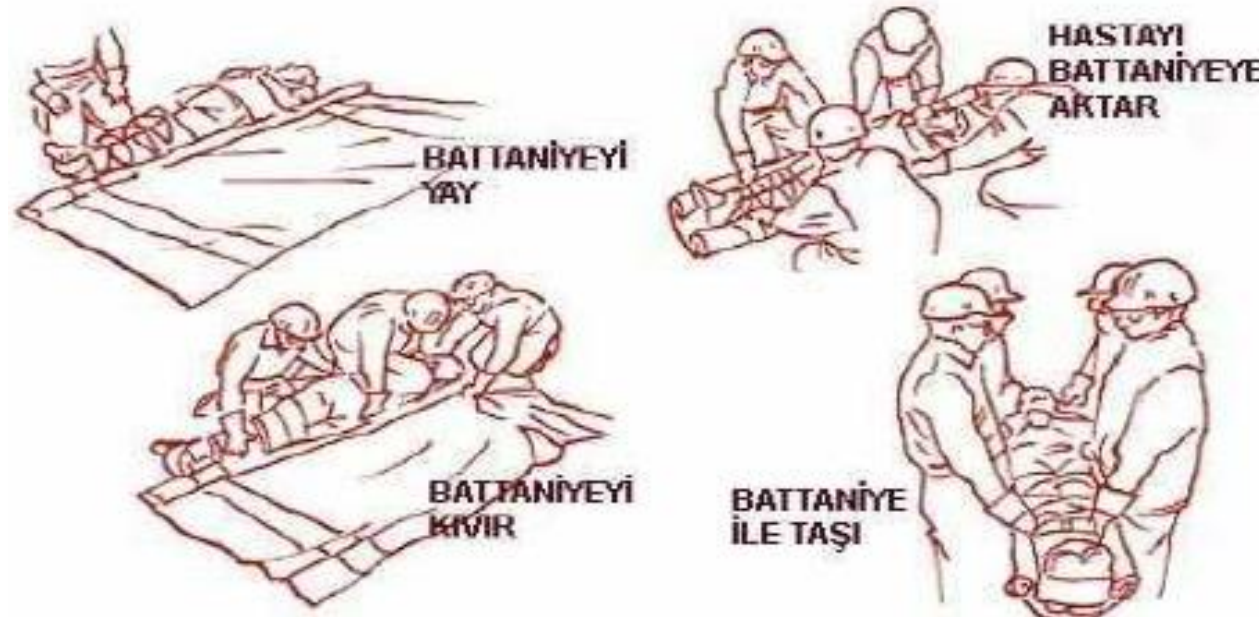
Karşılıklı durarak kaldırma: Omurilik yaralanmalarında ve şüphesinde kullanılır. Üç ilk yardımcı tarafından uygulanır. İki ilk yardımcı, yaralının göğüs hizasında karşılıklı diz çöker. Üçüncü ilk yardımcı, yaralının dizleri hizasında diz çöker. Yaralının dizleri hizasındaki üçüncü ilk yardımcı, kollarını açarak yaralının bacaklarını düz olacak şekilde kavrar. Verilen komutla tüm ilk yardımcılar, yaralıyı düz olarak kaldırarak sedyeye yerleştirirler.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

Kütük yuvarlama tekniği: Bu teknik, yaralının ağır olması ve sert sırt tahtası vb. olması durumunda, dört ilk yardımcı tarafından uygulanır. Hasta/yaralı battaniye, çarşaf vb. ile sarılarak sedyeye bağlanmalı. Yaralının başı gidiş yönünde olmalı. Sedye daima yatay konumda olmalıdır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Sedye ile taşıma**

Neil- Robertson sedyesi ile taşıma tekniği: Özel bir tahliye sedyesi olan Neil- Robertson sedyesi hasta/yaralıyı yukarı çekme, aşağı indirme, kanal ve tünellerden çıkarma ve halat ile aşırmada tercihen kullanılır. Sedye içine yaralı yerleştirildikten sonra kayış kemerler ile yaralının başı, vücudu ve bacakları tam olarak tespit edilir. Bu sedye ile bilinci kapalı yaralılar güvenle taşınır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Battaniye ile taşıma teknikleri**

Tek bir battaniye ile sedye oluşturma;

- Battaniye yere serilir kenarları rulo yapılır. Yaralı üzerine yatırılarak kısa mesafede güvenle taşınabilir.

Bir battaniye ve iki kirişle geçici sedye oluşturma;

- Bir battaniye yere serilir. Battaniyenin 1/3'üne birinci sırtık yerleştirilir ve battaniye bu sırtığın üzerine katlanır. Katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya ikinci sırtık yerleştirilir. Battaniyede kalan kısım bu sırtığın üzerini kaplayacak şekilde sırtığın üzerine doğru getirilir. Hasta/yaralı bu iki sırtığın arasında oluşturulan bölgeye yatırılır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- Battaniye ile taşıma teknikleri

BATTANIYİYİ İKİYE KATLA VE
ARAYA BİR SİRİK GEÇİR

İKİNCİ SİRİĞİ
ÜSTE KOY

KIVIRARAK SEDYE
OLUŞTUR

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri**

Kucakta taşıma;

- Bilinci açık olan çocuklar ve ağır olmayan yetişkinler için kullanışlı bir yöntemdir. Bir ilk yardımcı tarafından uygulanır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri

İlk yardımcının omuzundan destek alma;

- Hafif yaralı ve yürüyebilecek durumdaki hasta/yaralıların taşınmasında kullanılır.
- Bir ilk yardımcı tarafından uygulanır. Bu yöntem iki kişi ile de uygulanabilir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri**

Sırtta taşıma;

- Bilinçli hastaları taşımada kullanılır. Bir ilk yardımcı tarafından uygulanır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri**

Omuzda taşıma (İtfaiyeci yöntemi);

- Yürüyemeyen ya da bilinci kapalı olan kişiler için kullanılır. Bir ilk yardımcı tarafından uygulanır. İlk yardımcının bir kolu boşta olacağından merdivenden rahatlıkla destek alınabilir.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri**

İki ilk yardımcı ile ellerin üzerinde taşıma (Altın Beşik Yöntemi)

Hasta/yaralının ciddi bir yaralanması yoksa ve yardım edebiliyorsa iki, üç, dört elle altın beşik yapılarak taşınır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri

Kollar ve bacaklardan tutarak taşıma;

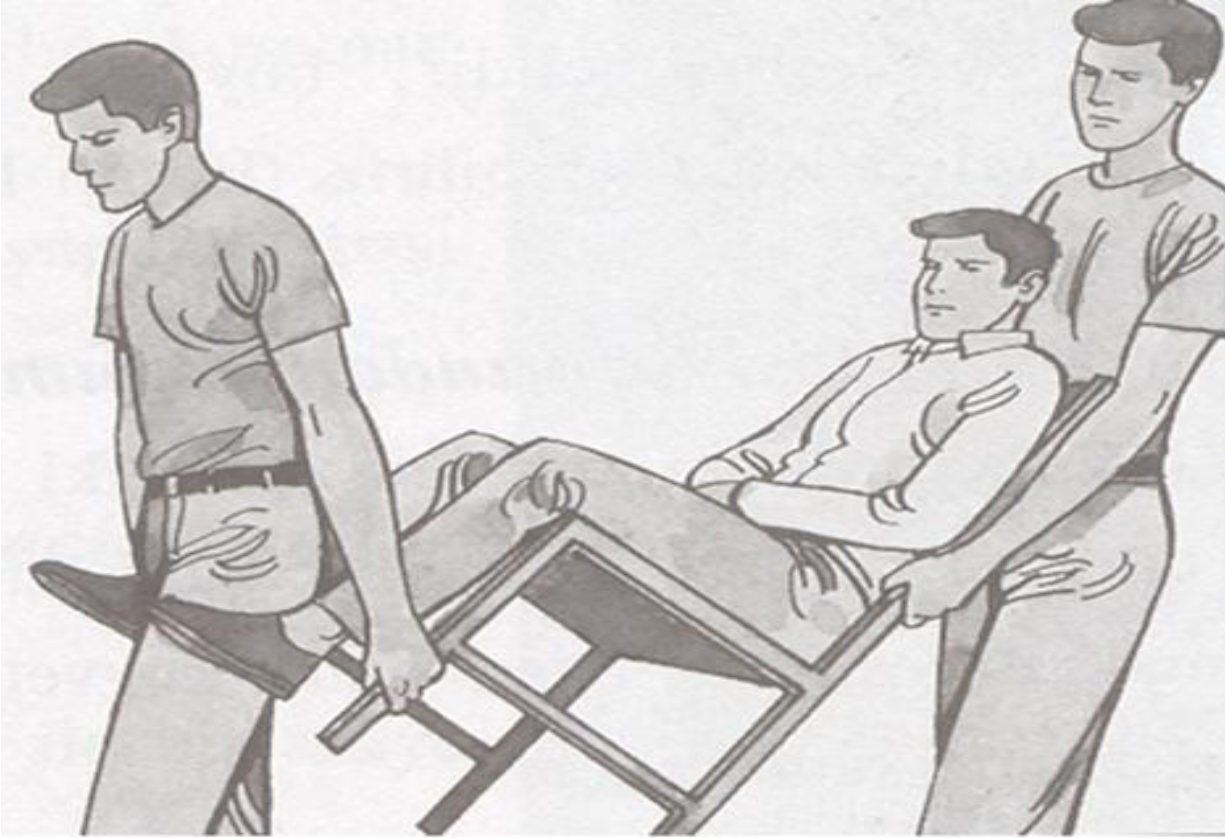
- Hasta/yaralı bir yerden kaldırılarak hemen başka bir yere aktarılacaksa kullanılır. İki ilk yardımcı tarafından uygulanır.

Sandalye ile taşıma

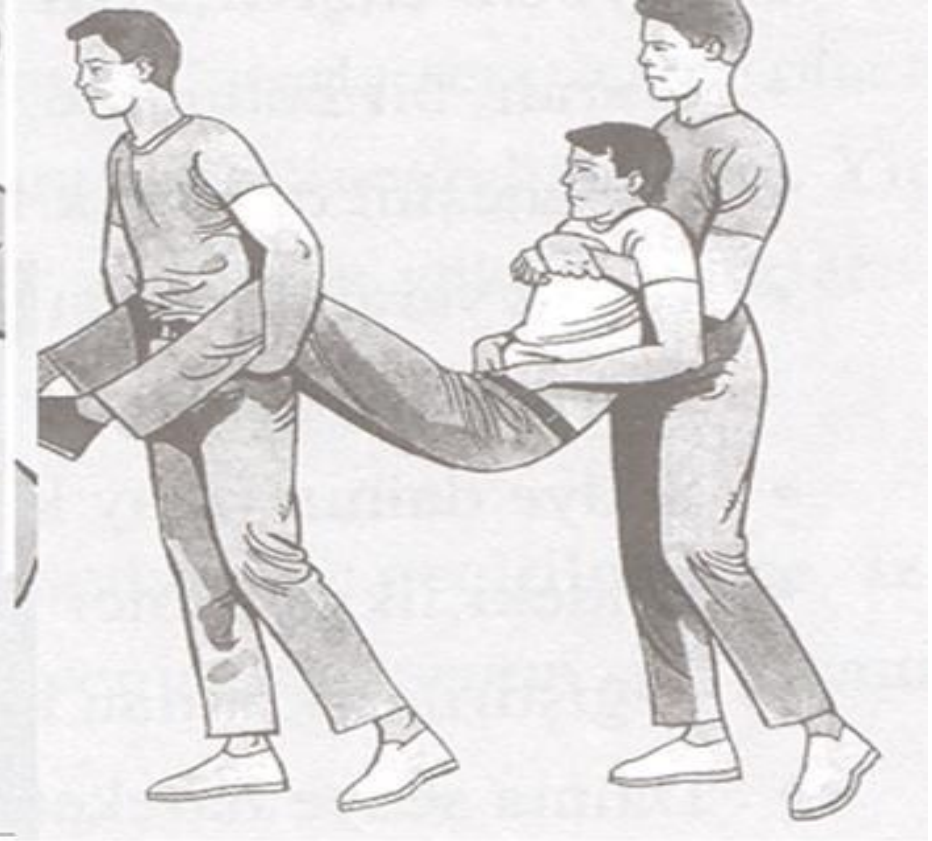
- Yaralının bilinçli olması gereklidir. Özellikle merdiven inip çıkarken çok kullanışlı bir yöntemdir. İki ilk yardımcı tarafından uygulanır.

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Acil Taşıma Teknikleri- **Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri**

Sandalye ile taşıma

Kollar ve bacaklardan tutarak taşıma